

Beantwoording IAK-vragen (Bijlage 1 bij memorie van toelichting)

1. Wat is de aanleiding?

De inhoudelijke aanleiding voor dit wetsvoorstel is de inwerkingtreding van de herziene CPC-verordening (Verordening (EU) nr. 2017/2394) per 17 januari 2018. Deze verordening is van toepassing met ingang van 17 januari 2020. Aanleiding voor de herziening van de CPC-verordening was het verslag dat de Europese Commissie op 1 juli 2014 heeft uitgebracht over de werking van de oude CPC-verordening (Verordening (EG) nr. 2006/2004). In dit verslag constateerde de Commissie een gebrek aan doorzettingsmacht bij de handhaving van grensoverschrijdende inbreuken op consumentenrechten. Deze constatering heeft geleid tot de herziening van de CPC-verordening. Voor de werking van de herziene CPC-verordening in Nederland op het punt van de minimumbevoegdheden waar bevoegde autoriteiten over moeten kunnen beschikken is op onderdelen uitvoeringswetgeving nodig. Daar voorziet dit wetsvoorstel in.

2. Wie zijn de betrokkenen?

De betrokkenen zijn in de eerste plaats de bevoegde autoriteiten die de CPC-verordening in Nederland uitvoeren en op basis van dit wetsvoorstel nieuwe bevoegdheden verkrijgen. Dat is in de eerste plaats de Autoriteit Consument en Markt (ACM), die zowel toezichthouder is voor een deel van de door de CPC-verordening bestreken regelgeving als verbindingsbureau. De andere betrokken Nederlandse toezichthouders zijn de Autoriteit Financiële Markten (AFM), de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ), het Commissariaat voor de Media (CvdM), de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) en de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA). Andere betrokkenen zijn de partijen ten behoeve van wie of ten aanzien van wie de nieuwe bevoegdheden uit dit wetsvoorstel ingezet kunnen worden: consumenten en handelaren, en (indirect) hun belangenorganisaties.

3. Wat is het probleem?

Het probleem is ineffektieve handhaving in gevallen van grensoverschrijdende inbreuken op consumentenwetgeving. In de huidige situatie kan het gebeuren dat handhaving in de praktijk afstuit op onvoldoende bevoegdheden van de bevoegde autoriteit in het land waar de handelaar gevestigd is. Daarnaast vraagt de opkomst van de digitale economie om bevoegdheden om ook overtredingen in die sfeer aan te kunnen pakken. Dit wetsvoorstel voorziet in enkele nieuwe bevoegdheden die handhaving van consumentenregelgeving, ook in de digitale economie, versterken.

4. Wat is het doel?

Het doel van dit wetsvoorstel is het aanwijzen van bevoegde autoriteiten en het verruimen van hun onderzoeks- en handhavingsbevoegdheden om deze in lijn te brengen met de herziene CPC-

verordening.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Overheidsinterventie op het terrein van consumentenbescherming is gerechtvaardigd omdat de verhouding tussen handelaar en consument in het algemeen ongelijk is. De handelaar beschikt in het algemeen over veel meer kennis van het product dat hij of zij aanbiedt dan de consument. Daarnaast is de handelaar meestal niet afhankelijk van de individuele consument, zodat de machtspositie van de handelaar sterker is. Om deze ongelijkheid recht te trekken is overheidsingrijpen nodig. In dit specifieke geval is interventie van de Nederlandse overheid dan ook nodig om ervoor te zorgen dat de Nederlandse betrokken bevoegde autoriteiten aangewezen worden en over de juiste bevoegdheden kunnen beschikken om aan de eisen van de herziene CPC-verordening te voldoen en de consument te beschermen bij grensoverschrijdende inbreuken.

6. Wat is het beste instrument?

In de herziene CPC-verordening is de keuze gemaakt voor specifieke minimumbevoegdheden waar de bevoegde autoriteiten die de verordening uitvoeren over moeten kunnen beschikken. Dit wetsvoorstel kent de in de Nederlandse situatie nog ontbrekende bevoegdheden toe. Het gaat om een toezichtsbevoegdheid (toezicht met fictieve identiteit en hoedanigheid) en een handhavingsbevoegdheid (beperkingen ten aanzien van online interfaces en domeinnamen). Paragraaf 4.3 van de Memorie van Toelichting gaat in op de vormgeving en toedeling van deze bevoegdheden.

7. Wat zijn de gevolgen?

a. Burgers

Voor burgers betekent dit wetsvoorstel dat hun belangen beter beschermd worden bij (grensoverschrijdende) inbreuken op hun consumentenrechten. De betrokken toezichthouders krijgen op basis van dit wetsvoorstel immers de beschikking over meer bevoegdheden om deze inbreuken aan te pakken. De ACM en de AFM kunnen deze bevoegdheden bovendien ook inzetten bij nationale inbreuken op consumentenrechten.

b. Bedrijven

Voor bedrijven draagt dit wetsvoorstel bij aan een gelijk speelveld op de interne markt. Dit wetsvoorstel draagt immers bij aan de uniformering van de bevoegdheden van toezichthouders binnen de Europese Unie en bevordert hun onderlinge samenwerking.

c. Overheid

Dit wetsvoorstel versterkt de mogelijkheden van toezichthouders om op te treden tegen (grensoverschrijdende) inbreuken op consumentenrechten. De bevoegdheden inzake toezicht met fictieve identiteit en hoedanigheid zoals opgenomen in dit wetsvoorstel is in feite niet geheel

nieuw, maar biedt een ruimere invulling van bestaande onderzoeksbevoegdheden die de toezichthouders ook al toepassen. Uit deze onderzoeksbevoegdheid komt dan ook geen toename van werklast voort. De handhavingsbevoegdheid inzake beperkingen ten aanzien van online interfaces en domeinnamen is wel nieuw. Gezien de zwaarte van deze bevoegdheid zal deze naar verwachting slechts ingezet worden als laatste redmiddel, wanneer er sprake is van een dreiging van ernstige schade aan collectieve belangen van consumenten. Dat betekent dat de werklast voor de betrokken toezichthouders ook als gevolg van deze bevoegdheid in de praktijk niet zal toenemen. Een onvoorspelbare factor in dit geheel is de ontwikkeling van het aantal zaken dat in Europees kader wordt opgepakt op basis van het versterkte samenwerkingsmechanisme uit de nieuwe CPC-verordening. Als blijkt dat hier sprake is van een significante toename zal het kabinet in overleg met de betrokken toezichthouders naar een oplossing zoeken.

De voorgestelde bevoegdheid om aanbieders van communicatiediensten, beheerders van domeinregisters en registrerende instanties, verplichtingen op te leggen introduceert een nieuwe taak voor de rechter-commissaris van de strafkamer bij de rechtbank Rotterdam om vooraf machtiging te verlenen aan de ACM en de AFM om toepassing te geven aan deze bevoegdheid. Het kabinet schat in dat de bevoegde autoriteiten spaarzaam toepassing zullen geven aan deze nieuwe voorgestelde bevoegdheid en dat er dus weinig beroep zal hoeven te worden gedaan op de rechter-commissaris. Het gaat hier immers om een handhavingsinstrument dat alleen mag worden toegepast als laatste middel, wanneer er sprake is van een dreiging van ernstige schade aan collectieve belangen van consumenten. Het kabinet verwacht daarom dat de werklast voor de rechterlijke macht in de praktijk niet zal toenemen. Dat neemt niet weg dat het kabinet een vinger aan de pols houdt en zo nodig een oplossing zal vinden wanneer mocht blijken dat er allengs toch sprake is van een toename van werklast als gevolg van deze voorgestelde bevoegdheid. De andere voorgestelde nieuwe bevoegdheid voorziet niet in nieuwe taken voor de rechterlijke macht en zal naar het oordeel van het kabinet niet leiden tot extra rechtszaken. Ook daarvoor geldt dat er in de praktijk geen toename van werklast zal zijn voor de rechtbanken.

d. ICT

Dit wetsvoorstel heeft geen gevolgen voor ICT. Weliswaar ziet het wetsvoorstel onder meer op een bevoegdheid inzake beperkingen ten aanzien van online interfaces en domeinnamen, maar deze online interfaces en domeinnamen zijn hier slechts het vehikel voor verboden uitingen, zoals een krant dat ook zou kunnen zijn. De bevoegdheid raakt niet aan de techniek van deze interfaces en domeinnamen.

e. Milieu

Dit wetsvoorstel heeft geen gevolgen voor het milieu.